

КАФЕДРА МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ ТА ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

СИЛАБУС

з дисципліни «Вікова і педагогічна психологія»

Освітній рівень	Перший (бакалаврський) рівень	Курс	
Ступінь освіти	Бакалавр	Семестр	весняний
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	ECTS	3
Спеціальність	025 Музичне мистецтво	Аудиторних годин	32
Освітньо- професійні програми	Оркестрова майстерність	Лекції	20
	Сольне та інструментальне виконавство	Семінари	12
	Хорове та оперно- симфонічне диригування	Практичні	-
	Музикознавство та композиція	Індивідуальні	-
		Самостійна робота	58
Статус	Вибіркова	Семестровий контроль	Залік

Інформація про викладача

ПІБ, посада	Смирнова Тетяна Анатоліївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри мистецької освіти та гуманітарних дисциплін
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/theory-of-education/Smirnova.pdf
e-mail	Smyrnova.Tetiana@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Силабус навчальної дисципліни «Вікова та педагогічна психологія» складено

відповідно до освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів. Силабус укладено відповідно до вимог Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи організації навчання. Силабус визначає обсяги знань, умінь, компетентностей, що мають опанувати здобувачі вищої освіти, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Вікова і педагогічна психологія», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Вікова та педагогічна психологія» є забезпечення професійної компетентності майбутніх професіоналів в освітній галузі «Музичне мистецтво», систематизація закономірностей, провідних факторів розвитку психічних процесів особистості на різних етапах її життєдіяльності

В процесі вивчення дисципліни здобувачі освіти повинні мають **знати**:

- сутність і провідні ознаки вікового і психологічного розвитку особистості;
- етапи становлення і розвитку вікової психології як науки;
- провідні положення психології становлення особистості молодшого школяра, підлітка, юнака, зрілої людини;
- теоретичні основи психології розвитку важкої дитини (девіантної поведінки)
- психологію учіння та навчання;
- психологічні особливості процесів виховання та самовиховання;
- психологію педагогічної діяльності та професійного спілкування;
- психологію особистості педагога і викладача.

Уміти:

- аналізувати рушійні сили, фактори, закономірності психічного розвитку людини;
- виділяти провідні ознаки, головне у змісті провідних понять вікової та педагогічної психології;
- порівнювати за схожістю та відмінністю динаміку психічного розвитку молодшого школяра, підлітка, юнака, дорослої людини, створювати структурно-логічні схеми, таблиці;
- систематизувати зміст основних категорій вікової та педагогічної психології у власних судженнях, підготовлених тезах, відповідях, доповідях на лекціях і наукових конференціях;
- створювати план відповіді, виявляти провідні, додаткові і допоміжні терміни у змісті лекцій;
- конструювати проекти, змісти, смисли на підставі поєднання, інтеграції змісту теоретичних, історичних і методичних понять щодо періодів розвитку вікової та педагогічної психології;
- організовувати навчальну діяльність здобувачів освіти на семінарських або лекційних заняттях (робота в групах, конспектування, взаєморецензування, взаємооцінювання);
- висловлювати аргументовані, змістовні судження стосовно завдань, проблем вікової психології в аспекті музично-педагогічної діяльності викладачів;
- застосовувати набуті знання і відомості на практиці.

Здобуті знання та уміння забезпечують формування таких **компетентностей**, зокрема:

- **ІК.** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань із теорії, історії музики, педагогіки та виконавства й характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
- **ЗК2.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
- **ЗК3.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- **ЗК4.** Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- **ЗК6.** Навички міжособистісної взаємодії.
- **ЗК7.** Здатність бути критичним і самокритичним.
- **ЗК8.** Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- **СК6.** Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
- **СК7.** Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання в практичній діяльності.
- **СК11.** Здатність оперувати професійною термінологією.
- **СК13.** Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
- **СК18.** Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Програмні результати навчання:

- **ПРН13.** Уміти здійснювати педагогічну діяльність

Перелік тем

Змістовий модуль 1. Динаміка вікового розвитку особистості. Вікова психологія.

Тема 1. Історико-теоретичні аспекти становлення вікової психології як науки.

Тема 2. Психічний розвиток особистості молодшого школяра.

Тема 3. Особливості психічного розвитку підлітка.

Тема 4. Психологія девіантної поведінки. Психологія важкої дитини.

Тема 5. Психологія становлення особистості у період ранньої юності.

Психологія старшокласника.

Тема 6. Психологічні особливості розвитку людини у період зрілості.

Психологія дорослої людини..

Змістовий модуль 2. Історія і теорія педагогічної психології.

Тема 7. Історико-теоретичні аспекти психології учіння.

Тема 8. Психологічні аспекти навчання. Психологія музичного навчання.

Тема 9. Психологія виховання та самовиховання особистості.

Тема 10. Психологія педагогічної діяльності та професійного спілкування.

Форми та технології навчання

Теоретичне лекційне навчання, семінарські і практичні заняття та самостійна

робота, есе, презентація.

Навчальні ресурси

Навчання проводиться в аудиторіях ХНУМ імені І. П. Котляревського та за допомогою платформ Zoom, Google-meet, Viber та ін. Додатково використовується навчальна платформа, призначена для створення персоналізованих навчальних середовищ – Moodle.

Система оцінювання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Кількість балів	Національна шкала	ECTS шкала
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно	FX
1–34	Незадовільно	F

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти

90–100–A – відмінно: здобувач активно і цілеспрямовано вивчає історико-теоретичні основи вікової і педагогічної психології, демонструє уміння самостійно формулювати, обґрунтовувати, аналізувати і систематизувати зміст основних понять, термінів, фактів, здатність швидко, продуктивно, нестереотипно вирішувати музично-психологічні завдання, здійснювати самостійні презентації, творчі музично-психологічні проекти, наукові дослідження;

82–89–B – добре: здобувач має достатній рівень результатів навчання, виявляє певний інтерес до змісту основних понять з вікової та педагогічної психології, музично-психологічної проблематики, вільно володіє середнім обсягом провідних, додаткових і допоміжних понять з дисципліни, іноді висловлює самостійні судження, стандартно здійснювати елементарні дослідження, індивідуальні завдання за допомогою викладача.

74–81–C – добре: здобувач демонструє ситуативний інтерес до засвоєння провідних психолого-педагогічних закономірностей, понять, фактів, вміє застосовувати у відповідях окремі терміни для вирішення професійних завдань згідно знань вікової та педагогічної психології, відбирати стандартні аргументи за допомогою викладача;

64–73–D – задовільно: здобувач демонструє недостатній рівень мотивації до вивчення дисципліни, має багато помилок у відповідях, не здатний аналізувати, виявляти головне, порівнювати за схожістю та відмінністю динаміку вікового розвитку особистості, учіння та навчання, завдання виховання та самовиховання, має початковий рівень сформованості всіх груп компетентностей, низький рівень результатів навчання;

60–63–E – задовільно: здобувач демонструє відсутність бажання вивчати дисципліну, має початковий рівень сформованості спеціальних компетентностей,

репродуктивний рівень засвоєння знань, умінь щодо основ вікової та педагогічної психології, критично низький рівень результатів навчання;

35–59–FX – незадовільно (з можливістю повторного складання): здобувач не виявляє бажання здійснювати комунікацію, аналізувати і систематизувати зміст лекційного матеріалу, засвоїв незначну частину навчального матеріалу;

1–34–F – незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) – здобувач не здатний елементарно розпізнавати окремі поняття, виявляє значну кількість помилок у відповідях.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися здобувачам освіти з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь здобувачів у міжнародних та вітчизняних наукових конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів тощо.

Політика навчальної дисципліни

Викладання дисципліни відповідає вимогам «Положення ХНУМ імені І.П. Котляревського про академічну доброчесність» та «Кодексу академічної доброчесності ХНУМ імені І.П. Котляревського».

Рекомендована література

1. Бех І.Д. Вибрані наукові праці. Виховання особистості. Том 1. Чернівці: Букрек, 2015. 840 с.
2. Бех І.Д. Психологічні джерела виховної майстерності. Київ: Академвидав, 2009.
3. Вікова та педагогічна психологія : навч. посіб. К. : Просвіта, 2001. 416 с.
4. Гуманістична психологія: Антологія : навч. посіб. К.: Пульсари, 2001. Том 1. Гуманістичні підходи в західній психології ХХ ст. 2001. 251 с.
5. Дзюба Т. М. Психологія дорослості з основами геронтопсихології : навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів. Полтава, 2013. 172 с.
6. Долинська Л. В. Геронтопсихологія. Практикум. Хрестоматія : навч. посіб. / Л. В. Долинська; Нац. педагогічний ун-т імені М. П. Драгоманова. – 2-е вид., випр. та доп. – Київ : Каравела, 2014. 244 с.
7. Енциклопедія освіти / голов.ред. В.Г. Кремень;. К.: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
8. Зінченко С. В. Неформальна освіта дорослих : психологічний контекст / Педагогічні інновації : ідеї, реалії, перспективи: зб. наук. пр. Київ, 2014. – Вип. 1 (12). С. 87–93.
9. Зязюн І. А. Неперервна освіта як основа соціального поступу / Неперервна професійна освіта : теорія і практика : зб. наук. праць. – Київ : Вид. центр НТУ “ХПІ”, 2001. Ч. 1. С. 15–23.
10. Максименко С. Д. Генеза здійснення особистості : монографія. К.: Видавництво ТОВ «КММ», 2006. 240 с.

11. Моргун В. Ф. Основи психологічної діагностики. Київ : Видавничий дім «Слово», 2009. 464 с.
12. Освіта дорослих : теоретичні і методологічні засади : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2012. 272 с.
13. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи : підручник. Київ: Каравела, 2008. 352 с.
14. Поліщук В. М. Вікова та педагогічна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення) : навч.-метод. посіб. Суми : ВТД «Університетська книга», 2007. 330 с.
15. Поліщук В.М. Криза 7 років : феноменологія, проблеми. навч. посіб. В. М. Поліщук. Суми : ВТД «Університетська книга», 2005. 18 с.
16. Психогенетика : навч. посіб. Київ : Київськ. ун-т імені. Б. Грінченка, 2016. 302 с.
17. Роменець В. А. Історія психології ХХ століття : навч. посіб. Київ : Либідь, 1998. 992 с.
18. Савчин М В. Вікова психологія : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2005. 360 с.
19. Сігаєва Л. Е. Розвиток освіти дорослих в Україні (друга половина ХХ ст. – початок ХХІ) : монографія. Київ : ТОВ «ЕКМО», 2010. 318 с.
20. Шамне А.В. Теорія та практика психосоціального розвитку у підлітково-юнацькому віці : монографія. Київ : ТОВ «Інтерсервіс», 2015. 488 с.

